

Krakowski
Instytut
Prawa
Karnego
Fundacja

Standardy wykorzystania narzędzi AI przy pracy nad utworem zgłaszanych do publikacji w Krakowskim Instytucie Prawa Karnego Fundacja

Kraków, 9 lipca 2025 r.

W związku z dynamicznym rozwojem narzędzi opartych na sztucznej inteligencji, w tym dużych modeli językowych (w skrócie: AI), w trosce o najwyższe standardy doskonałości naukowej, osoby zgłaszające manuskrypt do publikacji w Krakowskim Instytucie Prawa Karnego (książkę, artykuł, głosę, ekspertyzę itd.) są zobowiązane do przestrzegania przyjętych przez Wydawcę wytycznych dotyczących użycia AI w procesie tworzenia manuskryptu.

Wierzimy, że odpowiedzialne podejście do AI w pracy badawczej pozwoli na wykorzystanie jej nieocenionego potencjału, przy jednoczesnym poszanowaniu idei doskonałości w nauce.

Dopuszczalne użycie AI: Asystent Twórcy

Zezwalamy na wykorzystanie narzędzi AI w celach wspomagających proces twórczy, pod warunkiem pełnej transparentności i odpowiedzialności autora za finalny kształt merytoryczny utworu.

Dopuszczalne zastosowania AI jako Asystenta Twórcy obejmują:

- **wstępny przegląd literatury i wyszukiwanie informacji:** narzędzia AI mogą wspomagać autora w pracy twórczej jako asystent zastępujący tradycyjne wyszukiwarki internetowe, jednak uzyskane w ten sposób informacje nie mogą stanowić docelowej zawartości utworu
- **korektę językową i gramatyczną:** narzędzia AI mogą być używane do poprawy płynności tekstu, ortografii i gramatyki, co może być pomocne dla autorów niebędących native speakerami języka publikacji
- **poprawę stylistyki utworu:** AI może pomóc w poprawie stylistyki tekstu w celu ulepszenia jego czytelności, jasności, unikania powtórzeń, jednakże pierwotna treść i sens tekstu musi pochodzić od autora jako jego dzieło
- **generowanie słów kluczowych i abstraktów:** AI może wspomóc w identyfikacji słów kluczowych lub zostać użyte w celu stworzeniu abstraktu

- **tłumaczenie tekstu:** narzędzia AI mogą być wykorzystywane do tłumaczenia fragmentów tekstu (np. cytatów z języka obcego, które są używane w tekście). Autor jest odpowiedzialny za weryfikację poprawności merytorycznej i językowej przetłumaczonego materiału.

W przypadku korzystania z narzędzi AI w procesie twórczym jako Asystenta w gromadzeniu informacji, a także w przypadku wygenerowania słów kluczowych, abstraktu lub tłumaczenia tekstu przy użyciu narzędzi AI bądź użycia ich do znaczącej poprawy stylistyki manuskryptu, wymagane jest transparentne ujawnienie tego faktu w utworze.

Nie jest konieczne ujawnianie wykorzystania narzędzi AI jedynie w ramach korekty gotowego utworu (językowej i gramatycznej).

Niedopuszczalne użycie AI: współautorstwo utworu

Narzędzia AI nie mogą stać się faktycznym współautorem utworu. Nie akceptujemy użycia AI do generowania treści merytorycznych na dowolnym etapie badań i włączania ich do manuskryptu jako oryginalnych treści rzekomo pochodzących od autora. Nie akceptujemy ukrywania faktu wykorzystania narzędzi AI w procesie twórczym.

Niedopuszczalne zastosowania AI jako narzędzia, które nie wspiera autora, lecz staje się faktycznym współautorem, obejmują:

- **plagiat z wykorzystaniem AI:** niedopuszczalne jest wykorzystanie narzędzi AI do kompilowania lub parafrazowania cudzych prac w sposób prowadzący do plagiatu. Należy pamiętać, że narzędzia AI mogą generować treści, które są zbieżne z już istniejącymi publikacjami bez należytego oznaczenia autorstwa poszczególnych stwierdzeń lub wniosków. Działania te w każdym przypadku obciążają osoby ujawnione jako autor utworu.
- **generowanie treści merytorycznej:** AI nie może być wykorzystane do tworzenia oryginalnych sekcji manuskryptu (np. wstępu, wniosków, metodologii, przeglądu literatury) bez wkładu intelektualnego lub koncepcyjnego autora
- **brak odpowiedzialności za treść:** osoba zgłaszająca utwór do publikacji jest odpowiedzialna za każdą część manuskryptu, w tym za treści, które zostały w jakikolwiek sposób przetworzone lub zmodyfikowane za pomocą narzędzi AI. Oznacza to, że autor musi być w stanie uzasadnić każdą informację, cytat i wniosek zawarty w pracy.

Warunki dopuszczalnego użycia AI

Dopuszczalne wykorzystanie narzędzi AI wymaga zachowania warunków transparentności, tj. ujawnienia faktu wykorzystania AI przy pracy nad utworem.

Warunki te obejmują:

- **pełna odpowiedzialność:** Autorzy ponoszą pełną odpowiedzialność za oryginalność i poprawność merytoryczną manuskryptu. Korzystanie z AI nie zwalnia autora z odpowiedzialności naukowej i prawnej za cały utwór.
- **weryfikacja treści:** Autorzy są zobowiązani do weryfikacji wszystkich treści generowanych lub modyfikowanych przez AI, upewniając się, że nie naruszają one przepisów obowiązującego prawa, w tym prawa autorskiego, są merytorycznie poprawne i zgodne ze standardami naukowymi.
- **ujawnienie użycia AI:** Autor powinien jasno zadeklarować, w jakim zakresie i w jakim celu użyto narzędzi AI. W zależności od sytuacji należy to zaznaczyć przy informacji o wkładzie w powstanie utworu, podczas prezentowania metodologii stosowanej w pracy bądź we wprowadzeniu do utworu. Odpowiedzialność za umieszczenie stosownej klauzuli spoczywa na osobie zgłaszającej tekst do publikacji.

***Przykład 1:** „Niniejszy utwór został poddany korekcie stylistycznej przy użyciu narzędzia ... [nazwa narzędzia AI]”.*

***Przykład 2:** „Przykłady omawiane w podrozdziale ... zostały wygenerowane przy użyciu narzędzia ... [nazwa narzędzia AI], które otrzymało zadanie opracowania kilku przykładowych sytuacji ilustrujących omawianą kwestię”.*

Jeśli narzędzie AI było używane w bardziej znaczący sposób np. do jakościowego przeszukiwania orzecznictwa, zestawienia informacji w formie zaawansowanej tabeli itp. należy szczegółowo opisać sposób jego użycia w danej sytuacji. Należy pamiętać, że w każdym przypadku AI może zostać użyte jedynie jako Asystent wspierający Twórcę, nie zaś współautor utworu.

Konsekwencje niedopuszczalnego użycia AI

Niedopuszczalne lub nieujawnione użycie narzędzi AI jest przejawem nierzetelności naukowej, skutkuje odrzuceniem manuskryptu bądź wycofaniem publikacji z obiegu i upublicznieniem przyczyn jej wycofania, a fakt naruszenia standardów rzetelności naukowej zostaje zgłoszony do instytucji odpowiedzialnych za egzekwowanie naruszeń prawa. Naruszenie standardów dotyczących użycia narzędzi AI może skutkować odpowiedzialnością odszkodowawczą osoby dopuszczającej się wskazanych uchybień względem wydawcy utworu.